MICHAELIS SCAVO PANORMITANI

S. T. DOCTORIS

Inter Paſtores Hereinos

ERGISTI BELSINI

DISSERTATIO

HISTORICO-DOGMATICA

DE SUBJECTIONE SICILIÆ PATRIARCHÆ ROMANO,

Habita in Academia Boniguſtus

Pridie Kalendas Decembris MDCCXXXIII.

PANORMI CIↃIↃCCXXXVII.

Excudebat Stephanus Amato.

Superiorum permiſſu.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

PRÆSTANTISSIMO VIRO

D. ALONSO

FERNANDEZ DE MEDRANO

Sanctæ Metropolitanæ Eccleſiæ Panormitanæ Cantori, Theſaurario, Judici, & Examinatori Synodali, SS. Cruciatæ Commiſſario, &c.

MICHAEL SCAVO.
S. P. D.

A*Ntiquiſſimum apud univerſas ferè, cultioribus litteris deditas gentes, morem invaluiſſe, Viris genere præclariſſimis, rebuſque geſtis æternam promerentibus famam, Volumina nuncupari, etſi cætera deeſſent, quibus oſtenderetur; Pla-*

Digitized by Google

tonicus ille Ariſtides docet, tales eis debitos honores prædicans, ut Templa Diis. Porrò cum Heroes, Deoſque, Gentilitatis tenebris obſitæ nationes, vel ſimiles exſiſtimarint, vel pari fecerint conditione; utriſque æternitatis laudes legibus, atque ſapientiſſimorum hominum teſtimonio probarunt. Id ubi ſedulò quis animadverterit, atque ad noſtra uſque tempora traductum morem dignoverit, eo me conſilio Diſſertationem hanc nomini tuo conſecraſſe judicabit, ut quam apud bonos quoſque gloriam es aſſecutus, nullà temporis longinquitate deleatur, & veluti perennis evadat: Sive enim generis tui claritatem quiſque requirat, eam tibi longè maximam contigiſſe perſpiciet: Originem enim ex Toparchis Hiſpaniæ trahis, Marchionibus Monpelerii, & Chiappariæ Baronibus; (a) *illumque ſortitus es*

[*a*] Mongitore in Bibliot. Sic. tom. 1. fol. 379 col. 1.

es eximiæ indolis Parentem, qui omnium animos in ſui obſequium excitavit, maximam Proregum Siciliæ extimationem expertus eſt, alioſque omnes, quibus Sicula Juriſprudentia præſtat honores, adeptus, in Magnæ Regiæ Curiæ Senatu Præſes, (dignitas equidem ſummæ proxima) cunctis plaudentibus Siculis, litteratis preſertim, quibus benigniſſimè ſemper favit, fuit proclamatus. Sive te ipſum, nullà generis ratione habitâ; cuinam ignotæ virtutes tuæ Charitas nempe, qua defunctorum amicorum conſanguineis, inopiâ preſſis, alimenta ſuppeditaſti, Modeſtia, qua ſummos oblatos honores aſpernatus es, Benignitas item, cujus legibus, Præclariſſimo Parenti ſimilis, omnium animos tibi addictos reddidiſti; aliæ demum, quæ, cum eniteant ipſæ per ſe, nullius oratione ornari, aut clareſcere poſtulant? Jure propterea, non ut alterius gratiam quæreret, quod nunquam ingenuiſſimo Hiſtorico

 con-

contigit, *Clar. Mongitore* (a) *te* genere, virtutibus, aliiſque animi dotibus clarum *expreſſit. Quamquam verò ſi mea hæc fuiſſet ſententia, ut nulla de tuis laudibus poſteritas conticeſceret, aſſentationis evaderem culpam; aliæ tamen me rationes impulerunt, ut parvum laboris mei fructum tui nominis commendatione ornatum voluerim. Siculæ Eccleſiæ nitorem, dignitatemque ab Eruditorum oppoſitionibus vindicare, ſin minus evidenter, at veriſimiliter tamen, hujuſce meæ Diſſertationis eſt ſcopus. At quinam ſtudio huic noſtro, atque operæ Patronus erat quærendus, quàm qui primariâ poſt Archiepiſcopalem dignitate honeſtatur, atque præfulget? Tua deinde cauſſa tuetur, Eccleſiæ tuæ erga Romanum Patriarcham obſequium, fidelitas, conſtantia: Quæ enim melioris notæ Hiſtorici monumenta, oppidò non con-*

tem-

[*a*] In Addit. ad Rocchum Pirri to. 1. fol. 179. col. 1.

temnenda , edidere , ut Panormitanam noſtram Principem Eccleſiam præ cæteris totius Inſulæ clariſſimis Civitatibus ab adverſantium macula immunem oſtenderent, eâ qua potui diligentiâ , in unum congeſſi . Itaque tuum erit ex abdito in conſpectum , lucemque hominum opellam , re miſeram , voluntate erga Siciliam, erga Patriam, pluſquàm mediocrem , auctoritate tuâ trahere , patrocinio tegere , tueri .

Panormi pridie Nonas Martii
MDCCXXXVII.

AD

AD LECTOREM PRÆFATIO.

QUantùm humano generi æmolumenti Hiſtoria conferat, quæ apud Veteres Sapientię parens, lux veritatis, vitæ magiſtra paſſim audit; quàmque illa præſertim, quæ vulgò Sacra nuncupatur, Theologo neceſſaria ſit, ut Sacroſanctæ Catholicæ Eccleſiæ ritus, conſtitutiones, dogmata clariùs intelligat, atque propugnet; cum omnes optimè norint, qui ſolidioribus ſcientiis diligentem operam navant; tum maximè Sapientiſſimus Melchior Cano integro libro undecimo de locis theologicis commendabili eruditione demonſtrat. Hæc cum ſedulò perpenderem, Theologicis, Legumque ſtudiis expletis, ſumma inceſſit animo cupiditas, Fidei noſtræ annalia, perſecutiones, incrementa, pacem redditam perlegere, atque ſcrutari.

Fa-

Fateor ingenuè rem aggreſſus fui labo-
ris, & difficultatis undique plenam.
Quare tametſi ab incepto deſiſtere rei
magnitudo monuiſſet; Verulamii [a]
tamen auctoritate commotus, qui in
arduis rebus, ſi in ſummo conſiſtere
non valeamus, in ſecundo tamen, imò
vel in tertio, pedem figere ſuadet, quod
arripueram iter, quoad exiguæ Ingenii
mei vires ſuppetere poterant, proſe-
qui conatus ſum. Stimulos addidit
congreſſus ille doctiſſimus, qui bis ſin-
gulis menſibus apud Comitem Pe-
trum Filingeri Principem Sanctæ Fla-
viæ convocatur: Cum enim difficilio-
ra Sacræ-Siculæ Hiſtoriæ puncta, or-
dine quæque ſuo, eruditiſſimi Viri in
examen deducere ſanciverint; eaque
vel omnia, vel ſaltem plura Sacræ ge-
nerali hiſtoriæ multis vinculis nectan-
tur;

(a) *De Dignit. & augmentis Scient. lib. 8. cap. 2. fol. 233. Edit. Lipſiæ.*

tur; & aliorum ſtudiis non parùm proficere poſſe cognovi, & eorum exemplis adhærens, quod animo conceperam, ſuſceptam ſemel Provinciam conſtanter tenui. Interea graviſſimæ illius difficultatis inquiſitio: An Sicilia Romano ſemper Patriarchæ paruerit?, mihi demandatur. Parui lubens; at re maturè perpensâ, Siculos, exteroſque hiſtoricos invicem diſſidentes reperii. Cumque rem intra certitudinis terminos concludere haud fuit permiſſum, rationibus ex utraque parte occurrentibus, ad Criticæ artis regulas confugi. Etenim verò, ni me mea fallat opinio, ipsâ, veluti in tenebris accensâ face præeunte, implicatiſſimos evadere labyrinthos, omni, qua potui, diligentiâ adniſus ſum; potiſſimùm quòd fixum cordi erat, & Hiſtoriæ leges, & Patriæ cariſſimæ ſplendorem omninò indiminuta ſervare. Conatus habuit Academia noſtros, pro ſingulari, qua alumnos ſuos benigni-

tate

tate proſequitur, acceptiſſimos, utque typis Diſſertatio traderetur, admonuit. En candidam, ingenuamque editionis occaſionem. Moroſiorem oculorum, quàm aurium cenſuram cognoſcentes, hominumque judicia, ut noſtræ convenit imbecillitati, reformidantes, labores noſtros in publicum prodire nunquam fueramus permiſſuri, ni florentiſſimæ Academiæ approbationis calculus acceſſiſſet. Cæterùm quæcumque fuerit induſtria mea, quam ſanè ſentio, quàm tenuis, & miſera illa ſit, id te Lector enixè rogo, obteſtorque, ut ſi teſtimonia rem feliciùs explicantia præ manibus habeas, amicè admonens, adducere ne verearis: *Non enim*, ut Sancti Patris Auguſtini verbis utar, [a] *de captanda gloria, ſed de invenienda veritate tractamus*. Utinam Siculi Juvenes, ſcholaſtico ſtudio perſoluto, ad Siculam illuſtrandam hiſto-
riam

(a) *Lib.* 3. *cap.* 14. *contra Academic.*

riam ſe inducant! Utinam quiſque Patriæ ſuæ privilegia ad Critices lancem appendat! Utinam feraciſſima Panormitana Ingenia Principis Eccleſiæ ſuæ jura, documenta, dignitatem exornent, tueantur! Nil exteris quibuſque gentibus invideremus. Vale.

DE

Digitized by Google

DE SUBJECTIONE SICILIÆ PATRIARCHÆ ROMANO.

DISSERTATIO.

CUM primùm me veſtris obtemperare mandatis debere cognovi, (Clar. Academici) quibus grave tenuiſſimæ induſtriæ meæ onus imponebatur, de obſcura, & perdifficili illa apud Hiſtoricos quæſtione: fuerit ne Sicula Eccleſia Romano ſemper Patriarchæ ſubjecta?, in hac florentiſſima Academia, omnique Scientiarum genere præclariſſimis viris ornatiſſimâ, brevi oratione judicium ferre; verum fateor, tantâ animi perturbatione commo-

Digitized by Google

motus fui, ut quid decernere debuiſſem, prorsùs ignoraverim. Dubitabam enim, nec levi mentis hæſitatione premebar, tantæ rei examen aut Vobis, aut Siciliæ injuriam allaturum. Et Vobis primò, qui ſupra populi ignaviam erecti, & ſolidioris Critices regulis imbuti, Romanæ eloquentiæ Principis documentum mihi indicaſtis: [a] *Primam eſſe hiſtoriæ legem, ne quid falſi dicere audeat, deinde ne quid veri non audeat, ne qua ſuſpicio gratiæ ſit in ſcribendo, ne qua ſimultatis.* Quibus equidem præceptis, Hiſtoriam profitenti non peropportunis dumtaxat, ſed & omnino neceſſariis, illorum impudentiam à me damnandam apertè ſignificaſtis, qui Patriæ amori nimiùm indulgentes, vel fucatas, commentitiaſque laudes ei attribuere contendunt, vel quæ ejuſdem ſunt ſcelera, turpi ſilentio obvolvunt. Siciliæ deinde, cujus cum in principe loco, Divino favente Numine, ortum habuerim, ſummopere diſpliceret, ſi, quæ ab aliis probra ipſi impinguntur, patefacere, atque teſtimonio meo probare, cogendus eſſ-

Hiſtoriæ leges.

Patriæ amor veritati officere non debet.

(a) *Cic. lib. 2. de Oratore.*

eſſem; præſertim quòd ſapientiſſimorum Hominum judicium memoriâ recentem, liberum eſſe Patriæ cives ſuos ab ejus ſeu ſceleribus, ſeu maculis poſteritati tradendis prohibere. [a] Hæc cum animo obverſarentur, inque ſyrtes, & ſcopulos invehi, atque inferri cogitarem, occurrit Puffendorfii auctoritas, quæ tot difficultatum ambagibus ſublevaret. Eruditiſſimus Auctor in ſuo de obligatione adverſùs Patriam libello, quod Hiſtoricus tam veritati, quàm Patriæ debeat, ſummâ, qua præditus eſt, doctrinâ perpendens, poſt multa concludit: *quòd ſi contigerit facta in medium proferre, proculdubio improba, impudens fuerit eadem velle defendere.* At mox ſubdit: *ſi quæ tamen probabilis ſuppetat excuſatio, eam afferri nihil prohibet; præſertim ſi non Advocati perſonam induerit, ſed quæ Alii in utramque partem diſputaverint, referat.* [b] Sanè verò quamquam apud pleroſque, de ſuprapoſita diſputatio-

Quod Reſp. hiſtorico Civi leges preſcribere valeat.

Pro Patriæ criminibus probabiles excuſationes adducere, conveniens.

A 2 ne

(a) *Puffendorfius de obligat. adverſùs Patriam §. 32. fol. mihi 41. Edit. Eidelbergæ 1660.*

(b) *Loc. cit. fol. 42.*

Digitized by Google

ne differentes, opinio invaluerit, Siciliam aliquando à Romano Patriarcha defeciſſe; (quod quidem ſi perfectum, abſolutumque ſchiſma non redolet; multam ex Bellarmino, [a] & Valentia [b] præſefert deformitatem); Ea nihilominus nec certitudinis terminos attingit; plerique magni nominis Hiſtorici gravibus eidem argumentis obſiſtunt; poſtremò, ſi ipſis credendum eſt, quoad aliquas ſaltem Civitates funditùs evellitur. Itaque operæ pretium me facturum arbitror, ſi in utramque partem oculos referens, Hiſtoriæ ſimul, & Patriæ conſulere pro viribus conabor; idque tum demum me adamuſſim expleviſſe confido, ſi ambarum ſententiarum rationibus brevî relatis, excuſationes etiam, validiori auctoritatis, & rationis ponderi innixas, quæ tam illuſtri Inſulæ, Romanum Primatum omnibus ſemper officii obſequiis proſecutæ, favere poſſunt, adduxerim.

An Sicilia Conſt. Patriarchæ paruerit, incertum.

II. Priuſquàm tamen unius, aut alterius opinionis argumenta proferan-

(a) *Lib. 3. de Eccleſia cap. 5.*
(b) *In Comment. Theol. 2a. diſp. 3. q. 15. p. 1.*

rantur, ut omnia ad cognoſcendum clara, atque illuſtria in aperto ſint, aliqua conſtituere juvabit. Principiò Pontificem Romanum, Chriſti Vicarium, Petri Succeſſorem, & totius univerſalis Eccleſiæ viſibile caput, non ſingularem eſſe totius Catholici gregis Patriarcham, primariam licèt inter omnes excellentiæ dignitatem obtineat. Nec ob id tamen diviſam Eccleſiam Hæreticorum inſania occinat. Cum enim una ſit Patriarcharum omnium de doctrina orthodoxa cum Romano conſenſio, una Religionis conſpiratio, tametſi innumeri, & per univerſum terrarum orbem diſperſi gregis neceſſitas ſuaſerit, eccleſiaſticam juriſdictionem, ejuſdemque regendi difficillimam operam ſpectatiſſimæ plurium virtuti committere; una ſemper manet, ubique ſemper eadem, & in fidei unitate perpetuò conſtans. Quamobrem Juſtinianus ajebat: [a] *In Sacroſancta Eccleſia communicare, in qua omnes beatiſſimi Patriarchæ unâ conſpiratione, & concordia fidem rectiſſimam prædicant.*

Chriſti Vicarius, Patriarcharum Princeps, alios in fidei unitate creavit, adhibuit Patriarchas.

Pro-

(a) *Novellâ* 115. *cap.* 3. §. 4.

Eccleſiaſticę Hierarchię caput ſummus Pontifex, illuſtriora membra Patriarchæ.

III. Profectò fide ſanctum eſt, in Eccleſia Catholica ex Divina inſtitutione Hierarchiam inſtitutam, qua Epiſcopi à Presbyteris, & hi à Miniſtris diſtinguantur. Voluit nimirum ſuprema Chriſti Domini providentia in Divino illo corpore, cujus caput eſt ſummus Pontifex, plurium membrorum diſcrimen, quò faciliùs ſuum ab unoquoque munus impletum eſſet, ſuum cuique, ubi indigeret, ab alio levamen preſtò daretur. Verumtamen Divini ejuſdem corporis membra longè illuſtriſſima ſunt veteres Patriarchæ, qui ſummo Sacerdoti proximi, ſed longo intervallo proximi, præcellenti ſemper fuerunt dignitate. Horum nomen non niſi ſub Chalcedonenſis Concilii tempora uſurpari cœptum, [a] ad quartum uſque Chriſti ſæculum prorsùs ignotum. At quoniam Romana, Alexandrina, & Antiochena ſedes cæteris omnibus & amplitudine, & jurisdictione præibant, quæ rerum humanarum conditio eſt, ut augeſcente dominio, dignitatis ipſius

Patriarchę nomen Chalcedon. Concilii tēpore inductum.

(a) *Card. Noriſius in Diſſert. Hiſtor. de Synodo quinta cap.* 10. *fol. mihi* 64.

ſius nomina amplificentur; trium illarum ſedium Epiſcopi Patriarchæ ſpecioſiorem titulum ſibi adſciverunt. Eâdem poſtea ratione Hieroſolymitanus Epiſcopus primùm, & deinde Conſtantinopolitanus, Patriarchæ fuere nuncupati. At qui poſtremum tempore locum inter Patriarchas occupaverat, poſt Romanum, ſupremam obtinuit dignitatem. Nec imprudenti Pontificum conſilio id permiſſum, quibus cordi potiùs erat tranquilla Eccleſiæ unitas, & ſchiſmatum averſio, quàm levis externæ politiæ deformitas: Adeo enim ſupra Bizantii ruinas Conſtantinopolis creverat, ut nova Roma appellari voluerit, & totius Orientalis Imperii caput exiſtimaretur, & eſſet. [a]

Patriaracha Conſtan. ſupremam poſt Romanum, obtinuit dignitatem.

IV. Patriarchales quatuor ſedes, quas indicavimus modò, Romanæ, quæ principatum inter omnes tenebat, propenſas, addictaſque, aliis omiſſis teſtimoniis, lex 431. Novellâ 115. perſpicuum reddit: Præſtans enim eſt, ſon-

(a) *Card. Petra in Comment. ad Conſtit. Apoſtolicas tom. 1. In Conſtit. Unica D. Pelagii II. num.* 5. *fol. mihi* 83.

fontes, ſummaſque Juris Civilis origines pro rei opportunitate delibare, ut Pontificum jura, arctiſſimo cum illo ſocietatis vinculo copulata, clariùs intelligantur: *Sancimus*, verba ſunt Imperatoris Conſtantini, agnoſcentis quidem, ſed non decernentis Romanæ Eccleſiæ Primatum, *ut Romana ſedes principatum teneat tam ſuper quatuor præcipuas ſedes, Antiochenam, Alexandrinam, Hieroſolymitanam, & Conſtantinopolitanam, quàm ſuper omnes in univerſo terrarum orbe Dei Eccleſias*.

V. Nimio jam Vos deſiderio efferri ſentio, ut cognoſcatis, quæ cuique Patriarcharum Diœceſes fuerint attributæ, & jura omnia, quibus eorum dignitas exornabatur. Sed cùm Diœceſium diſtributionem apud Berterium, Sirmundum, Petrum de Marca, Thomaſinum, alioſque doctiſſimos viros facile ſit invenire; nec inſtituti mei ratio omnes proſequi patiatur; veſtræ ſufficiat eruditioni recolere, Siciliam ad Romanum Patriarcham pertinuiſſe, quod inferiùs evincam; & Patriarcharum privilegia in his potiſſimùm rebus contineri, ut Epiſcopos ſibi ſubjectos poſſint ad Sy-

Quatuor potiſſimùm Patriarchalia jura recenſentur.

no-

nodum evocare; ut eorumdem ordinationes proſequantur; ut ſententiam ferant de cauſſis majoribus; ut demum in Provinciis, eorum poteſtati demandatis, Canonicas leges exequi provideant. [a]

VI. Hæc cum omnibus ſint explorata; tria nihilominus longiori diſputatione proſequi, ſuiſque momentis in partem omnem examinari neceſſum eſt, ut Oratio noſtra ratione, & ordine ducatur. Primùm, an Sicilia, vel ab ipſius naſcentis Eccleſiæ exordio, Romano Epiſcopo (poſterioribus ſæculis Patriarchæ etiam titulo decorato) paruerit? Alterum, an Sicilia, in universùm inſpecta, ab vetuſtiſſima aliquando fuerit ſubjectione ſemota, atque ad illam Patriarchæ Conſtantinopolitani devenerit? Poſtremum (ut de totius Inſulæ capite, atque Metropoli peculiaris inquiſitio inſtituatur), an id Panormo contigerit?

In triplex membrum Oratio dividitur. Et 1. an primis Eccleſiæ ſæculis Romano Patriarchæ Sicilia paruerit?

VII. Ut igitur ad illud, quod primo loco poſuimus, accedamus, ſi Imperii notitiam, Romanorum Pontificum

Efficitur primum Imperii notitiâ, Pontificum Epiſtolis, & Synodis.

B ficum

(a) *Graveſon tom.* 1. *Hiſtoriæ Eccleſiaſt. Colloquio* 6. *fol. mihi* 178. *Edit. Venetæ.*

ficum Epiſtolas, & Synodos, ab iiſdem coactas, animo, & cogitatione diligenter percurramus, proculdubio erit, Siciliam primis Eccleſiæ ſæculis Romano Epiſcopo ſubjectam. Agite jam, Imperii notitiam altiùs revocemus. Univerſum Romanum Imperium antiquiſſimis temporibus in Orientem, & Occidentem fuiſſe tributum, res adeò eruditis omnibus nota, ut neminem veſtrum lateat. Oriens quoque in portiones quinque, à Majoribus noſtris Diœceſes appellatas, diviſus fuit, nimirum in Ægyptum, Aſiam, Pontum, Thraciam, & Orientem, peculiariter ita dictum. Occidens verò in ſeptem alias Provincias fuit diſtributus, in Africam nempe, Illyricum, Galliam, Hiſpaniam, Britanniam, atque in binas Italiæ Diœceſes, quarum alteram Italicam dixerunt, alteram Urbicariam. Porrò inter Urbicarias Diœceſes Siciliam fuiſſe connumeratam nemo poterit inficiari, qui lib. 2. Cod. Theodoſiani tit. 6. cap. 9. verba hæc perlegerit: *Non enim per Italiam tantùm, ſed etiam per Urbicarias Regiones, & Siciliam patrimonialium fundorum vires ſervandas eſſe perſpeximus.* Movet enim verò difficultatem

Imperii notitiá liquet, Siciliã Italiæ Provinciam Urbicariam.

tatem hac ſuper lege Salmaſius, inquiens, quòd ſi Sicilia ſuburbicaria Diœceſis eſſet, ſeorſim à ſuburbicariis enumerari nullatenus debuiſſet. At Sirmundus, quantæ doctrinæ Vir! firmiſſimâ hac argumentatione eam omninò convellit: *Qua in parte comprehenſam Siciliam putas. Illyrico ne, an Africa? Ridiculum ſit ſuſpicari. Nam Italiæ Inſulam fuiſſe Siciliam quis neſcit. Sed cum Italiæ duæ fuerint Diœceſes, quæ hac in lege diſtinguntur, Italica, & Urbicaria, ad Italiæ Diœceſim pertinuiſſe Siciliam, cum Italiæ Vicario non ſubeſſet, abſurdum eſt affirmare. Reſtat ergo, ut Urbicariarum numero comprehendatur*. Siciliâ autem inter Urbicarias Provincias conſtitutâ, conſequens eſt, quòd Romano addicta fuerit Patriarchæ. Ecquis enim vel tam imperitus, ut prorsùs ignoraverit, vel tam callidus, ut ſimulaverit neſcire, ſummum totius Catholici gregis Paſtorem, Epiſcopali Urbis Romæ dignitate fulgere, & Occidentis eſſe Patriarcham, ſub cujus proinde Imperio Urbicariæ Diœceſes? Ruffinum, ut omnis hæſitationi locus præcludatur, hac in re excipiamus: *Apud Alexandriam, ut in Urbe Roma, vetuſta*

Idem firmat Sirmundus contra Salmaſium.

Diœceſes Suburbicarias, & proinde Siciliã à Patriarcha Romano adminiſtrari, patet ex Ruffino.

conſuetudo ſervetur, ut ille Ægypti, ut hic Suburbicariarum Eccleſiarum ſolicitudinem gerat. Quibus ex verbis id efficit Berterius, de Romano Imperio, & Eccleſiæ Politia, doctè admodùm, & eleganter differens: [*a*] *Ruffini igitur hæc ſententia, Ægyptiacas Provincias ab Alexandrino adminiſtrari, ut Suburbicarias ab Epiſcopo Romano*.

VIII. Abſit tamen, ut ex allato Ruffini teſtimonio id deducatur, certos à Concilio Nicæno fines Pontifici Romano aſſignatos fuiſſe, ſolam ei relictam Suburbicariarum Eccleſiarum curam, & quòd nihil in alterius Patriarchæ Provincia poſſit. Id enim Calviniſmum redolet, & omninò falſiſſimum eſt; ut doctiſſimi Viri Cabaſſutius, [*b*] & latiori calamo Thomaſinus [*c*] ſolidis argumentis demonſtrant. Propterea Clar. Ludovicus Bail [*d*], Nicolai I. auctoritate fretus, Ruf-

(a) *In Pynthano Dyatriba 2.c.3.fol.* 169.
(b) *In not. Eccleſ. Hiſtor. & Concil. ad Nicænum Canon* 6.
(c) *In Diſſert. in Concil. Diſſert.* 14. *per totam*.
(d) *In Summa Concil. tom.* 1. *ſuper Can.* 6. *Concilii Nicæni*.

Ruffinum ita explicandum eſſe concludit: Alexandrinum Patriarcham Ægypti, Lybiæ, & Pentapolis Provincias gubernare debere; quia Romanus Epiſcopus, ante omnem Conciliorum definitionem, tale regimen ei permittere conſuevit. Quî ergo fieri poterit, ut ęqualitas inter Romanum, & Alexandrinum Epiſcopos ab impiis Novatoribus colligatur, ſi Alexandrini poteſtas ex Romano dimanat? Præſertim, ut verbis utar Hincmari Rhemenſis, [a] *cum Apoſtolica Sedes omnium ſit Eccleſiarum in toto Orbe terrarum Mater, & Magiſtra, cujus Pontifex Patriarcha eſt Patriarcharum, & Primas Primatum.* [b] Suos etiam Etherodoxi conſulant aſſeclas; veritatem,

Recta Ruffini intelligẽtia adducitur.

Patriarcharum poteſtas à Pontifice Romano dimanat.

(a) *Part. 2. cap. 26.*

(b) *Legantur, quæ ad hanc materiam non parùm conducunt Illuſtriſs. Dñi Matthæi Baſile, Panormitanæ noſtræ Eccleſiæ Archiepiſcopi, doctiſſimæ, tantique Viri ingenio dignæ, nuper editæ, Diſſertationes Critico-Dogmaticæ, præſertim verò 1. cap. 3. Faxit Deus, ut cætera eximii Præſulis opera quantociùs publicam lucem videant.*

tatem, quam propugnavimus, vel ab invito pectore erupiſſe cognoſcent; Salmaſius enim, [a] ut Eminent. Noris [b] ſedulò notavit, de Romano Pontifice ſcripſit: *Nec primatem eum Italiæ ſpecialem, nec Occidentis fuiſſe Patriarcham; ſed eandem omnino & in Oriente poteſtatem habuiſſe olim, quàm in Occidente; eandem porrò, & in qualibet Occidentis provincia, quàm in Italia.* Quam, quæſo, poteſtatem? Pontificiam profectò, *cui Dominus totius curam ovilis injunxit, cui ſe uſque in finem ſæculi minime defuturum, cui portas Inferi nunquam prævalituras eſſe promiſit, cujus ſententiâ quæ ligarentur in terris, ſolvi non poſſe teſtatus eſt nec in Cœlo.* [c] Patriarchale igitur Occidentis jus (ſi ſcholaſticis loquendi formulis uti licebit) Pontificiam poteſtatem haud ſpecialibus Italiæ, vel Occidentis finibus intercluſit.

Pōtificię poteſtati univerſalis Eccleſiæ cura à Domino commiſſa.

IX. Ad Siciliam revertamur. Ecquid ſanè rigidius, ſeveriuſque Criti-

ti-

(a) *Lib. 2. Euchariſt. cap. ultimo fol.* 718.

(b) *In Diſſert. Hiſtor. de Synodo quinta cap.* 10. *fol. mihi* 65.

(c) *Simplicius Epiſt.* 4. *ad Zenonem.*

ticorum ſupercilium, Arte tamen ipſâ, cæteroquin laudabili, abutentium, ampliùs opponet, ut eam Romano Patriarchæ ſubditam declaret, ſi erutæ jam ex Imperii notitia rationi, alteram ex Romanorum epiſtolis adnectamus? Permultis autem Gregorii prætermiſſis, (temporis namque brevitati, nobis ad differendum permiſſæ, inſervire convenit), aliorum Pontificum ipſiſſima adducere verba ſatius reputavimus. Et Innocentius quidem Papa I., [a] ad Decentium ſcribens, ita loquitur: *Cum ſit manifeſtum in omnem Italiam, Gallias, Hiſpanias, Africam, & Siciliam, Inſulaſque interiacentes nullum Hominum inſtituiſſe Eccleſias, niſi quos Venerabilis Petrus, aut ejus Succeſſores conſtituerunt Sacerdotes.*

Argumento epiſtolarum Pontificum Siciliæ decus magis evincitur.

Epiſtola Innocentii I.

Porrò Syracuſis, Tauromenii, Catanæ, Panormi, fortè etiam Agrigenti à Divo Petro, Meſſanæ à Divo Paulo, Leontini à Stephano Papa I. Epiſcopos conſecratos, Eccleſiaſque inſtitutas, & purior traditio comprobat, quam Patres noſtri firmiſſimè tenuerunt, à Majoribus ſuis acceptam laudis nomine reputantes, & infinitis Auctorum te-

Eccleſiæ Siculæ à Divo Petro, aliiſque Apoſtolis, & Pontificibus initia, & Epiſcopos habuere.

(a) *Epiſt.* 1.

teſtimoniis, ſiquis inficias iverit, evincere conaremur: Etenim verò *ſi non paucas Occidentis Eccleſias, à S. Petro fundatas, traditio antiquiſſima habet, atque illuſtriores in Italia Eccleſiæ eò ſua initia retulerunt*, ut admonet Clar. Ludovicus Antonius Muratore; [a] cur celebrioribus in Sicilia Eccleſiis, *vel nullo ſynchrono Auctore* producto, eidem inſiſtere traditioni interdicetur?

Præcipuas Italiæ Eccleſias à D. Petro fundatas traditione conſtat.

Multò enim magis, quàm Italiam Divo Petro Siciliam cordi fuiſſe, id argumento eſt, quod ex Baronio [b] eruitur, primùm huic, deinde illi Epiſcopos aſſignatos. En Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Protoparentis teſtimonium: *Quinam verò fuerint, qui diverſis temporibus ad diverſas inſtituendas Eccleſias à Petro ſunt miſſi diſcipuli, & ordinati Epiſcopi, licèt Scriptorum inopiâ obſcurum penè remanſerit; aliquos tamen, quos recenſitos invenimus, hîc enumeraſſe voluimus. Habuit à Petro inſtitutos Epiſcopos Sicilia Pancratium, Marcianum, Berillum, & Philippum.* Huc

A D. Petro primùm Siciliæ, dein Italiæ Epiſcopi aſſignati.

(a) *In rerum Italicarum Scriptoribus tom.* 1. *par.* 2. *fol.* 312.

(b) B*aronius tom.* 1. *ad annum Chriſti* 46. *num.* 2.

Huc uſque de Siciliæ Epiſcopis loquitur. En modò illos Italiæ. *Capua Priſcum, Neapolis Aſpren, aliter Aſprenatem, Tarracina Epaphroditum, Equicolæ populi Marcum, alium tamen ab Evangeliſta, Ptolomeum Nepe, Romulum Feſulæ, Paulinum Luca, Ravenna Apollinarem, Verona Euprepium, Patavium Proſdocimum, Ticinum Syrum, Aquileja poſt Marcum, Hermagoram*. Quod verò ad reliquas Siculas Eccleſias attinet, Lilybætanam, Triocolitanam, Carinenſem, Thermitanam, Tyndaritanam, Mylanam Pontificum providentiâ extructas, vel una, quam mox adduximus, Innocentii epiſtola ſatis, ſuperque conficit; incompertum licèt adhuc remaneat, à quo potiſſimùm unaquæque ipſarum ſacroſancta exceperit initia. Conſonat Innocentio ſummus alter Pontifex Leo, Siciliæ Epiſcopos, in ſolemni Baptiſmatis tempore à Romanæ Eccleſiæ moribus digreſſos, hiſce increpans verbis: [a] *In quam culpam nullo modo potuiſſetis incidere, ſi unde Conſecrationis honorem accepiſtis, inde legem totius obſervantiæ ſumeretis, &*

Epiſtola Pōtificis Leonis.

C *Bea-*

(a) *Epiſt. 4. ad Epiſc. Sicil.*

Beati Apoſtoli ſedes, quæ Vobis Sacerdotalis eſt Mater dignitatis, eſſet Eccleſiaſticæ Magiſtra rationis. Tacitus præterire nequeo, quod de Syracuſarum Antiſtite Nicolaus aſſeverat, ad Michaelem Imperatorem ſcribens: Namque, ut principis controverſiæ nodus faciliùs diſſolvatur, quàm maximè conducit: [a] *Volumus, ut conſecratio Syracuſano Epiſcopo à noſtra ſede impendatur, ut traditio ab Apoſtolis inſtituta, nullatenus noſtris temporibus violetur.*

Epiſtola Pōtificis Nicolai.

Poſtremâ Synodorum ratione Siciliā Pat. Romano paruiſſe cōvincitur.

X. Synodos modò, à Pontificibus convocatas, memoriâ repetamus, ut poſtremo capite Siciliam Romano Patriarchæ obnoxiam evincere poſſimus. Plures hæ cum fuerint ad Hæreticorum inſanias evellendas, virilem ſe in pluribus Sicilienſium Epiſcoporum zelus, ut evellerentur, omnibus patefecit. Conciliorum acta pervolvite: Eos Niceno, Conſtantinopolitano, Sardicenſi, Epheſino, Chalcedonenſi, Romano, aliiſque permultis interfuiſſe pro comperto erit. Quid plura? Sub Martino, Agathone, Symmaco Synodos Romæ coactas, & in eis Siciliæ

Quot Conciliis Siciliæ Epiſcopi interſuerint.

(a) *Epiſt. 2.*

Digitized by Google

liæ Epiſcopos ſubſcriptos legimus. Nonne ſuis è civitatibus anno quolibet diſcedentes, Urbem terrarum dominam inviſebant, ut Pontificiis ſanctionibus morem gererent? Id tamen temporis intervallo ad triennii ſpatium prorogatum, denuo ad annos quinque, poſtremò tandem ad annos tres.

Quale iidem Pontificibus præbuerint reverentiæ teſtimoniū.

XI. Eſto id certum ſit, ut revera certum eſſe non diffiteor, veſtrum aliquis ſubmurmurat. Cauſſæ jam jugulum petas, propiùſque pedes conferre placeat. Acceſſit ne ad Patriarcham Conſtantinopolitanum aliquo tempore Sicilia? Ambigua res, perardua, tantiſque difficultatibus obſtructa, ut levi ſtudio effici non poſſit: Repugnant enim exteris Siculi, hiſque omnibus una, eademque opinio haud conſtat. Quamquam verò horum nonnullos admirati fuerimus ingenio, & acumine ſummo, eximiâ etiam eruditione; diſplicuit nihilominus, nec ullo potuimus modo probare, qua quiſque fidentiâ ſe veritatem nactum, quod non ita facile eſt in humanis rebus, iis præſertim, quæ à nobis longo diſtant ſæculorum intervallo, & arbitretur, & in apertum referat. Nullum

Secundum Orationis membrū expenditur: An Sicilia Conſtan. P. aliquādo fuerit addicta?

In pervetuſtis rebus inquirēdis veritatis aſſecutio difficilis.

lum enim adeo firmum eſt teſtimonium, ratio nulla adeo plana, ut perſpicuè ſignificet, Siciliam à Romani Patriarchæ juribus ſemotam. Placet igitur Nobis, neutrius partis ſtudio addictis, Criticorum hoc loco axiomati inhærere: Tale ab Hiſtoricis factum exprimendum, quale genuina, nullâque erroris labe fœdata monumenta deſcribunt: Hæc ſi in concordiam, curis omnibus adhibitis, redigi non valeant, id ſatis ſit, ut dumtaxat referantur.

Criticū axioma, ab Hiſtoricis ſervandum, approbatur.

XII. Itaque ut controverſiæ initium ab illis capiamus, quibus id propugnare modis omnibus arriſit, Baronio [*a*], Gordono [*b*], Paggi [*c*], Alberto Piccolo [*d*], Amico [*e*], aliiſque; quo peculiari tempore à Romano Patriarcha Sicilia diſceſſerit, ipſis omnibus incertum. Namque alii id decernunt ad annum Chriſti 730., alii ad

(a) *Ad annum* 854 *num.* 9.
(b) *In Chronologia ad eundem annum.*
(c) *In Critica ad eundem annum.*
(d) *De antiquo jure Eccleſiæ Siculæ cap.* 24.
(e) *In Diſſert. Hiſtor. & Chronolog.*

ad annum 787., alii ad annum 854., alii demùm ad annum 867. Rationibus autem, quæ ſequuntur, pro cauſſa viriliter perorare reputant. Profectò Metrophanes, Smyrnenſis Metropolita, in Concilio VIII. Æcumenico Conſtantinopolitano conteſtatur, Ignatium, præclariſſimæ ejuſdem Urbis Patriarcham, Gregorium, cognomento Asbeſtam, Epiſcopum Syracuſanum ſua è ſede depoſuiſſe, non quòd hæreticus fuerit, (Hæreſiarcham enim Sicilia nullum peperit, aluit nullum), ſed quòd perditæ audaciæ homo, multiſque inquinatus criminibus eſſet: *Gregorium Syracuſanum, qui Photium initiavit, Ignatius Patriarcha non propter hæreſim exauctoravit, ſed quòd homo flagitioſus videretur.* Præterea ex ejuſdem Concilii actis deducimus Zacchariam Epiſcopum Tauromenitanum, & Euthymium Præſulem Catanenſem à Sancto Methodio Patriarcha Conſtantinopolitano Ordinis dignitate inſignitos. En, inquiunt, Syracuſanum, Tauromenitanum, & Catanenſem Epiſcopos à Romano Patriarcha divulſos? Quid namque eſt aliud, eos à Patriarcha Conſtantinopolitano ſeu depoſitos, ſeu ordinatos, quàm

Rationes aſfirmantium quatuor.

Prima, quia Patriarcha Cōſt. jus dixit, Syracuſanum Præſulem exauctorando.

Secūda, quia Patriarcha Conſt. Siculos Præſules initiavit, depoſuitque.

ejus juriſdictioni addictos? His accedit, in ſeptima generali Synodo, Conſtantinopoli habitâ, Siciliæ Epiſcopos interfuiſſe; cum cæteroquin ex Amici Meſſanenſis conjectura, ii dumtaxat in ſupradicta Synodo Antiſtites ſubſcripti videantur, qui Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ ſubeſſent. Præ omnibus verò, Leonis diſpoſitioni inſiſtentes, quod ab ipſis complectitur, planius, atque illuſtrius efficere videntur: In ea enim, ut Metropolitæ omnes, à Romana Sede divulſi, connumerantur, tum etiam Syracuſanus, cæterique Antiſtites Siciliæ. En illam: Avulſi à Diœceſi Romana, jamque Throno Conſtantinopolitano ſubjecti Metropolitani, & qui ſubſunt eis Epiſcopi, ſunt hi: 1. Theſſalonicenſis, 2. Syracuſanus, 3. Chorynthius, 4. Rhegienſis, 5. Nicopolitanus, 6. Athenienſis, 7. Patrenſis. Sub Syracuſano Siciliæ: 1. Tauromenitanus, 2. Meſſanenſis, 3. Agrigentinus, 4. Cronienſis, 5. Lilybæi, 6. Drepani, 7. Panormitanus, 8. Thermarum, 9. Cœphaludii, 10. Aletæ, 11. Tyndarii, 12. Melitenſis, 13. Liparenſis.

Tertia, quia Conſt. Synodo Siciliæ Epiſcopi interfuerunt.

Quarta, quia Leo Imperator Siculos Antiſtites à Sede Romana avulſos expreſſit.

XIII. At, quæſo, amabo vos Auditores, pauliſper animi pendeatis. Graviſſi-

viſſima res agitur de tanto crimine judicare, omnique ſemper æquitatis lege ſancitum à Seneca [a] didicimus, partem alteram audire oportere, ut quod veritati conſonum ſit, ſtatuatur. Quibus igitur reſponſionibus impoſitam ſibi eluere maculam Sicilia, perpetuamque ſuam erga Romanum Patriarcham oſtendere ſidem conatur, modò audiatis. Asbeſtam Syracuſanum Epiſcopum (ut ad ſingula ordine ſuprapoſito dicamus) à S. Ignatio Patriarcha Conſtantinopolitano depoſitum, libentiſſimè aſſentimur. At quid ſi Pirrus [b] adjiciat, quod & Caetanus probaverat, [c] id factum ſanctæ Apoſtolicæ Sedis præcepto, quæ rem idcircò illi demandavit, quòd ſceleſtiſſimum Præſulem aliâ ratione multare non liceret? Nonne probatiſſimum Joannis Fileſaci Pariſienſis Theologi [d] judicium ſapientibus viris viſum ſemper fuit, Patriarcham Conſtanti- nopo-

Objectis ſatisfit.

Gregorius Asbeſta à Conſt., ceu Põtificis Romani Legato, judicatur

[a] *In Medea.*
[b] *In Diſquiſit. de Patriarcha Siciliæ* §. 7.
[c] *In Iſagoge cap.* 38. *n.* 6.
[d] *De ſacra Epiſcoporum auctoritat. cap.* 9. §. 6. *fol.* 103.

nopolitanum in omnibus Orientis Provinciis Pontificis Legatum? Nonne Romanam ipſam ſedem Conſtantinopolitanus Patriarcha edocere voluit, Antiſtitis depoſitionem, Legatis ad Leonem Papam miſſis, ſignificans? Nonne & Leo ipſe, & Pontifices Benedictus, Nicolaus, Adrianus eam approbavere?

XIV. Alteri quoque annuimus, quod eſt adductum, Zacchariam Tauromenitanum Epiſcopum, & Euthymium Præſulem Catanæ à S. Methodio Conſtantinopolis Patriarcha conſecratos; quamquam de Sicula Hiſtoria optimè meritus Auctor renuat. [a] Veruntamen cum ſine temeritate, tum ſine ordinario in Siciliæ Præſules jure id Methodium tentaſſe, pluribus ſuadent. Et Chryſoſtomi quidem exemplum nonnullis Eccleſiis, extrà Provincias ſuæ ditioni ſuppoſitas, Epiſcopos conſecratos dantis, ſanctos alios Viros ad idem alliciebat, commovebatque. Cumque eâ tempeſtate Siciliam Sarracenorum Tyrannides vexaſſet, Concilii Conſtantinopolitani I., &

Sarracenorũ obſidione Siciliâ vexatâ, Cõſt. Patriarcha Epiſcopos Siculos conſecrare Cõciliorũ auctoritate, ſtatuit.

[a] *Cajetanus in Iſagoge cap.* 38. *fol.* 301.

& Chalcedonenſis auctoritate ſe munitos, facilè induci poterant, ut crederent: Ex eiſdem enim facultas Patriarchæ Conſtantinopolitano concedebatur, ut Epiſcopos conſecraret, iiſque præficeret Regionibus, quas Barbari obſiderent. Chalcedonenſe ipſum Concilium, mox laudatum, ſpecialem quoque erga Zacchariam, & Euthymium rationem præbere potis erat: Horum enim Eccleſiæ, licèt Metropolitici honoris nomine decoratæ, nullos tamen ſuffraganeos habebant. Doctiſſimus autem Franciſcus Hallier, [a] poſtquàm enarrat, Patriarcham Conſtantinopolitanum & Ponticæ, & Aſianæ, & Thraciæ Diœceſis Metropolitanos ordinaſſe, ſubdit, id jus ſucceſſione temporis ampliatum ad plures Epiſcopos ordinandos, qui Archiepiſcopali dignitate, quamvis nullos ſuffraganeos haberent, donati eſſent.

Conſtãt. Patriar. plures, ſucceſſione tēporis, Archiepiſcopos conſecravit, nullos ſuffraganeos habentes.

XV. Ad Amici conjecturam quod attinet, ſolos Antiſtites, Conſtantinopolitanæ ſedi ſubjectos, in ſeptima generali Synodo intervenisſe, id à vero lon-

D

[a] *De elect. & Sac. Ordin. p. 2. ſect. 5. art. 4. §. 66. fol. 774.*

longiùs recedere vel inde ſatis proba-
tum graves putant Hiſtorici, quòd ſe-
cùs non œcumenica, ſed localis illa
fuiſſet. Quamquam autem hujus opi-
nionis ſuſpicionem Theodoro Studitę
ejus ingerat epiſtola ad Arſenium, &
doctiſſimo Syrmondo Calviniſta le
Faucher; Baronius [*a*] tamen Theo-
doro indignam epiſtolam illam judi-
cat, quippe innumeris mendaciis re-
fertam; & Cauſinus in Apologia, [*b*]
Nycenam Synodum à Syrmondo in-
ter univerſales connumeratam, loco
addito, in notis nimirum ad Conci-
lium Francorfordienſe, demonſtrat.
Cum igitur certum ſit, ſeptimam Sy-
nodum fuiſſe generalem; ecquis in du-
bium revocaverit, in ea non ſolos An-
tiſtites Conſtantinopolitanæ ſedi ſub-
jectos, ſed & innumeros alios fuiſſe
ſubſcriptos? Et enim verò in ipſo Con-
cilii limine Romani Pontificis Legatos
in eo præſediſſe compertum eſt, alioſ-
que Patriarcharum Antiocheni, &
Alexandrini nomine tranſmiſſos. Quid
quòd in nuper laudato œcumenico
Con-

Septima Synodus non localis, ſed œcumenica fuit.

Falſa proinde Amici Meſſanenſis conjectura: Synodo enim Siculi Antiſtites, tamquam Romano Pontifici ſubjecti, recenſeri debent.

[a] *Ad annum* 787. *num.* 98.
[b] *Apud Bail in Summa Conciliorum tom.* 1. *fol.* 380.

Concilio Siculos Antiſtites loquendi initium feciſſe deprehendimus? Inde porrò Amici conjectationem oppoſitâ corruere conjecturâ, arbitrari non immeritò quis poſſet: Cunctis enim tacentibus Siculos eloqui, primumque dicendi honorem obtinere; cur non veriſimile ſit argumentum, eos Patriarchæ Conſtantinopolitano haud ſubjectos, ſed inter Romani Pontificis, & Legatorum aſſeclas recenſendos?

XVI. Mitto reliqua, ne multa adducere videar, atque ad referendas adversùs Leonis teſtimonium, cui potiſſimùm Auctores, quos ſupra retulimus, fidebant, reſponſiones accedo. Profectò etſi Leonis ecthesim ad ſeverioris examinis libram appendere nolimus (neque enim plura deficerent tam grandem auctoritatem enervantia); eam tamen Imperatorum Orientalium ſeu ignaviâ, ſeu ſuperbiâ editam, celebres, ipſique etiam externæ gentis, Hiſtorici fatentur. Utrumque autem non obſcurè comprobaſſe ſatis erit, ſi Pirro, Berterium adnectamus. Pirrus equidem, ut inani, fallacique permotos ratione eoſdem Imperato-

Imper. Leonis diſpoſitio apertis eſt referta mendaciis, oſtẽtationẽque redolet.

Digitized by Google

res ſuaderet, ſic habet: [a] *Poſtquàm Juſtinianus Imperator provocationes à Siciliæ Judicibus, quæ ad Præfectum Prætorio dari ſolebant, Quæſtori in Urbe Conſtantinopoli delegavit, pulſiſque Gothis, ad Imperium Orientale adjecit hanc Inſulam; facilè exiſtimari potuit, in eccleſiaſtica politia mutationem ſubſequi oportere. Sed ſtultè quidem.* Verùm ſi tantæ rei initia non Siculus, ſed Tholoſates, idemque eruditiſſimus Auctor explicet; cur non firmiter ſtatuemus? [b] *Sed miſſa faciamus omnia hæc delirantium Græcorum ſomnia, apud quos novæ Romæ majeſtas viam quidem aperuit ambitioni facilem; ſed mirum quantùm, ad auctoritatem hujus Patriarchatus amplificandam, adjumenti attulerit jacentis, & proſtratæ Italiæ calamitas. Quid enim ad Thraciæ Diæceſim pertinebat Sicilia Italiæ provincia?, quàm Patriarchæ Conſtantinopolitano ſubjectam ſcribit Balſamo. An quia Juſtinianus, cum excitatum in Italia belli incendium extingui,*

Notanda Berterii auctoritas.

gui,

(a) *In Diſquiſit.* 1. *de Patriarcha Siciliæ* §. 4. *num.* 6.

(b) *Berterius in Pintano Dyatribâ* 2. *cap.* 10. *fol.* 149.

gui, & influentes barbararum gentium copiæ ampliùs reprimi non poſſent; provocationes à Siciliæ Judicibus, quæ ad Præfectum Prætorio dari ſolebant, Quæſtori in Urbe Regia delegaverat? Sed nihil ideo in eccleſiaſtica politia debuit immutari. Vidiſtin Italiæ calamitatem, execrabilemque viis omnibus amplificandæ poteſtatis ambitionem, Græcos impuliſſe, quò Siciliam Patriarchæ Conſtantinopolitano ſubjectam potuerint poſtulare? Quid verò auſa non fuit eorundem ſtultitia, ut Romanæ ſanctiſſimæ diſciplinæ ordinem inverteret? Romanos ſe Pontifices habendos, Sanctorumque etiam titulo ſalutandos magnificè oſtentabant: Clericos, eccleſiaſtico Judice relicto, ad ſæculare Tribunal condicere permiſerant: Præſules in alienis Diœceſibus eorum privilegio Pontificalia exercere decreverant. Quod tandem eſt his ſimile, quòd impia eorum ambitio haud intentatum reliquit? Annam porrò Alexii Imperatoris filiam eò legimus dementiæ perveniſſe, ut dixerit, antiquos Orientales Imperatores innumeris privilegiis Conſtantinopolitanam Sedem exornatam voluiſſe; & quod maximè irridendum eſt, Synodum

Græcorum Imperatorū ambitio, ut Romanæ diſciplinæ ordinem perverteret.

dum Chalcedonenſem *in primum Epiſcopatum illam evexiſſe, omneſque per orbem terrarum ei ſubjeciſſe Diœceſes*. Nugæ, proculdubio nugæ, quin apertiſſima mendacia. Itaque, ut unde digreſſa erat, oratio revertatur, propter Siciliæ calamitatem, & Leonis imperitiam, atque ambitionem fieri potuit, ut Conſtantinopolitano Patriarchæ Siciliæ Diœceſis ſubjecta contenderetur: Qua enim tempeſtate Leo Imperator diſpoſitionem illam edidit, Siciliam Sarraceni tenebant, deſtitutæque Urbes, ne dum Sedes Epiſcopales. Quid enim ſi Aleſam ante annos circiter DCCC. dirutam cum Caetano [*a*] dicamus? *Cronienſem verò Eccleſiam* (ut Alberti Piccoli verbis utar [*b*]) *vel urbem neque fictam, neque pictam, neque ſcriptam unquam vidi apud veteres, vel neotericos Siciliæ deſcriptores. Vix in uno Diodoro in hiſtoria belli inter Dionyſium, & Chartaginenſes initi, Cronii nomen reperias. Atqui neque id nomen civitatis, aut oppidi, ſed loci tan-*

Leonis diſpoſitio Sarracenicæ tyrannidis tēpore edita.

(a) *In Iſagoge ad Hiſtoriam ſacram Siculam cap.* 38. *num.* 6.

(b) *De antiquo jure Eccleſ. Siculæ cap.* 5. §. *neque tamen ignoro*.

tantùm fuit , ut apertè docet Cluverius[*a*]. Qua igirur fronte Eccleſias haſce Orientis ſedi ſubjectas ejuſdem Imperatores jactabunt,ſi vel nunquam extitiſſe, vel eorum ſæculo ad ſolum æquatas demonſtratur? Scilicet ut de aliis prudenti judicio ducamur, ſtultiſſimâ eorum ambitione cogitatum, Patriarchæ Conſtantinopolitano ſubditas inſcribere; præſertim quòd in vetere provinciali Romano codice, in quo ſedes Epiſcopatuum Chriſtiani orbis deſcriptæ ſunt, in Catalogo Metropolitarum, & Archiepiſcoporum Patriarchæ Conſtantinopolitano ſubjectorum, nullus ex Sicilia Metropolitanus, aut Archiepiſcopus memoratur. [*b*] Jure propterea Sanctus Hieronymus [*c*] cum græcas hiſtorias oppoſuiſſet: *non debemus*, inquit, *eorum auctoritati acquieſcere, quorum mendacia deteſtamur*. Quæ cum ita ſe habeant, ſummâ equidem ratione motum crediderim Clar. Pirri, [*d*] Siciliæ

In Catalogo Preſulam P. Conſt: ſubjectorum nullus ex Siculis memoratur.

[a] *Siciliæ illuſtratæ lib.*2. *cap.* 13.
[b] *Cajetanus in Iſagoge c.*38.*n.*6.*f.*303
[c] *In cap* 27. *Ezechiel.*
[d] *In diſquiſit. de Patriar. Siciliæ* §. 6. *num.* 10. *in fine*.

liæ noſtræ decus, & ornamentum, cum poſt excuſſas hujuſce materiæ intimas radices, nos omnes Siculos adhortetur, viribus omnibus pugnare, quò illatam ab aliis notam prorsùs evellamus. Mihi verò, ſi quod decernendi judicium ineſt, Vobiſcum alloqutus videtur, qui ſummâ, qua valetis, eruditione veſtram omnem operam in eo reponitis, ut graviora Siculæ Hiſtoriæ puncta ad Criticæ lancem expendentes, eam ipſam ſpecioſiorem Poſteris exhibeatis: *Poſtremò doctiores Homines Siculos oro, obteſtorque, ut quam turpem notam ex Leonis diſpoſitione, vel ei aſſuta appendice ſuſcipimus intuentes, Ingenii laudem, induſtriamque in ea eluenda adhibeant; nec planè dubito fore, ut faciliùs multa reperiant, quàm ipſe potuerim.*

Quod Pirrus optaverat, doctiores Siculi exequi curent.

Poſtremum cõficiturOrationis membrum.

XVII. Reliqui id eſt, ut quod tertio loco à nobis fuerat propoſitum, in examen deducamus: Quid nimirum de Panormo, totius Inſulæ Metropoli, ſentiant Hiſtorici? Porrò qui omnes, Siciliam à Romano Patriarcha divulſam, ſuſtinent, de principe noſtra Urbe peculiarem haud inſtituunt ſermonem. Unus, quem ego legerim, Cantelius, licèt id affirmare non audeat,

deat,

deat, hærere nihilominùs anceps videtur: Parte enim 3. Hiſtoriæ Eccleſ. Metropolitarum Diſſert. 5. cap. 3. n. 6. inquit: *Panormitanum ſemper Romano Patriarchæ paruiſſe, ſcribit Pirrus. Verè, an ſecùs poſtea viderimus.* At cap. 5. n. 8. ſic habet: *Ubi Sarraceni Siciliâ potiti ſunt, ſive quòd Panormus Inſulæ totius Caput eſſet, ſive quòd potior eſſet auctoritas, quàm cæterorum, Archiepiſcopi nomen vel à Patriarcha Græco obtinuit, vel aſcivit ipſe ſibi.*

Qui Siciliã Patriarchæ Conſtantin. ſubditã tuëtur, de Panormo ſilent, uno Cantelio hæſitante.

XVIII. Verùm ab hac unius Cantelii dubitatione tria graviſſima Siculæ Hiſtoriæ lumina, Roccus Pirrus, Franciſcus Scorſo, & Antoninus Mongitore diſcrepant omnino: Namque his placuit Panormitanam Civitatem Romano Patriarchæ ſemper paruiſſe. Equidem Pirrus [a] gravem ex Gregorii VII. Epiſtola, ad Alcherium Panormitanum Archiepiſcopum miſsâ anno 1083., conjecturam deſumit: In ea enim legitur: *Apoſtolicâ auctoritate confirmamus eidem Panormitanæ Eccleſiæ, & per eam tibi quidquid dignitatis, & antiquitatis tenuiſſe probatur;* item

Cantelii hæſitationi Pō. tificum auctoritate reſpondetur.

Epiſtola S. Greg. VII.

E

(a) *In Diſquiſit. de Patriarcha Siciliæ* §. 5. *num.* 8.

item omnes eos ſuffraganeos Epiſcopatus, vel ſi qui, deſtructis illis, in eorum locum ſtatuti ſunt, vel, opitulante Domino, ſtatuentur, ut in præfatæ tuæ Eccleſiæ priſtinam redeant poteſtatem. Cum verò reliquos Siciliæ Epiſcopos Pontifex ita non fuerit allocutus; & ideo cum conſueta loquendi formula uſum, authumare nullus meritò poſſit; gravi propterea fundamento Pirrus contendit, ſummum totius Eccleſiæ Paſtorem Metropolitanæ titulum illi Eccleſiæ nunquam fuiſſe conceſſurum, cujus Anteceſſores à ſua ſe ſubjectione demoviſſent. Ipſiſſimam autem Gregorii Bullam ſedulò perpendenti nimis aſperè locutus doctiſſimus Chriſtianus Lupus videri poſſet, [a] ubi Panormitani Archiepiſcopatus antiquitatem *fumum*, & *paleam* dixit; id ſubjungens, *Nortmannorum opus eſſe, qui ejectis Græcis* (Sarracenis dicendum) *Metropoliticam dignitatem Syracuſis Panormum tranſtulerunt*. Quid enim ſi antiquitatem, & dignitatem inſignem adeò Archiepiſcopatum tenuiſſe apertiſſimè Gregorius declaret? Fumus

Panormitani Archiepiſcopatus antiquitas haud fumus, & palea contra Lupum.

(a) *In Diſſert. de ſeptima Synodo generali cap.* 8.

mus ne erit, & palea? Quid ſi ſynchronus ſcriptor Gaufridus Malaterra [*a*] id Poſterorum memoriæ teſtatum reliquit, cum Cathedralem Panormi Eccleſiam Principum Nortmannorum operâ anno 1071. reconciliatam aſſerens, ſubdit, *quæ antiquitùs Archiepiſcopatus fuerat*; Nortmannorum ne opus dicetur?

Neq; Nortmannorum opus, adverſus eundem.

XIX. Sed redeamus in viam. Rationi, quam Pirrus propoſuit, alteram ſubnectit, Can. Antoninus Mongitore[*b*] (cujus profectò clariſſimum nomen ita apud univerſos totius Europæ litteratos viros latè circumfluit, ut neque noſtris, neque alienis creſcere laudibus, ampliùs queat) ex Privilegio Willelmi anno 1169. Panormitanæ Eccleſiæ conceſſo: *Hujus modus conſecrationis, ut videlicet prædictus Panormitanus Archiepiſcopus, à ſuffraganeis ſuis Epiſcopis ſacraretur, tantò gratior, & acceptabilior noſtro animo cupienti reſedit, quantò antehàc Panormitanę Eccleſię fuit omninò ignotus*. Quæſo enim: quid eſt aliud, Panor-

Privilegium Vvillelmi.

E 2 nor-

(a) *Hiſtor. lib. 2. cap 45. in Edit. Mediol. Scriptor. Italiæ t. 5. f. 574. lit. A.*
(b) *In Præfat. ad Bullas, & Privil. Panorm. Eccleſ. fol. xxxvj.*

normitanæ Eccleſiæ prorsùs ignotum eſſe, ut ejus Archiepiſcopus à ſuffraganeis ſuis ſacraretur, quàm eos omnes, qui ad tantæ dignitatis faſtigium fuerant evecti, fuiſſe ſemper à Romano Pontifice conſecratos? Rem adhuc ambiguam habetis? Sed en tertium doctiſſimi, eruditiſſimique P. Franciſci Scorſo [a] argumentum, quam modò attuleram conjecturam, clariſſimo ejuſdem Pontificis teſtimonio comprobans. Willelmus Siciliæ Rex ab Alexandro III. Pontifice contenderat, ut Panormitanus Archiepiſcopus Gualterus ab tribus Epiſcopis Panormi conſecrationem reciperet; & Alexander ita reſcripſit: *Licèt in memoria noſtra non exiſtat, ut aliquis Prædeceſſorum præfati electi Gualterii unquam fuerit, niſi à Romano Pontifice conſecratus, conſiderantes, &c. concedimus conſecrari, ita tamen quòd hoc non debeat in poſterùm in exemplum adduci*. Itaque ſi ſupra laudati Privilegii formulas cum hujuſce epiſtolæ conferre animus erit, Panormitanos Siciliæ Antiſtites à Romano Patriarcha nullo tempore

Epiſtola Alexād. III.

pore

(a) *In Prolægomenis ad Theophanem Cerameum Proœm.* 2. §. 7.

pore ſejunctos, rationibus haud contemnendis evinci poteſt.

XX. Hæc profectò ſunt, quæ virium mearum imbecillitas in tam perplexa, difficilique materia ante veſtros oculos ponere conata eſt. Meam exponere ſententiam Siciliæ, Patriæque cariſſimæ faventem conſultò ſuperſedi. Quamvis enim ſummopere laudandus ſit, curam omnem, diligentiamque in eo impendens, ut Patriam tueatur, multòque magis qui ejuſdem eluere maculas contendit; id tamen induſtriæ veſtræ, ſtudio, doctrinæ committere conſultius putavi: Tanto enim in difficilioribus materiis ad Critices lancem librandis, extimandiſque judicio polletis, ut quod in ſuprapoſita Diſſertatione verum ſit, quod dubium, quod tandem veriſimile facili negotio decernere valeatis. Mihi autem finem imponenti, id ſatis erit, ut repetam, quod Origenes in Homiliis ſuper Hyeremia cap. 72. ſcriptum reliquit: *Hæc ante me alii dixerunt, & quia non improbo interpretationem eorum, eadem profero, non quaſi ipſe reperim, ſed jam reperta referens, ut mihi pariter, vobiſque conducat, ſi tamen quæ dicta ſunt, intentus animus excipiat*. Dixi.

F I N I S.

ACADEMIÆ APPROBATIO

Sit Cenſor Clar. Academicus noſter

D. ANDREAS NOTO

FRANCISCUS GASTONE P.

Illuſtriſſime Domine.

NIL continet præſens Diſſertatio, quod Academiæ ſtatutis ullatenus adverſetur; imò in ea Clar. Auctor ita eruditionem cum concinnitate conjungit, ut non vulgarem ſibi gloriam comparaſſe videatur. Quapropter dignam judico, ut in noſtris Comitiis recitetur, & ad communem utilitatem typis tradatur, ſi iis, ad quos ſpectat, videbitur. xxiv. Novembris 1733.

Andreas Noto Academiæ Cenſor.

Digitized by Google